

na“, gr. βάλω „aš ateinu“, lot. *venio*, got. *qiman*, vok. *kommen*, *Zukunft*, angl. *come*). Lietuvių priesaga *-gu-* (*-gau-*) būtų šitos šaknies nykstamasis balsių kaitos laipsnis su sufiksu *-éŭ(-ù-)*.

Lietuvių kalba turi ir daugiau sudėtinių žodžių, kurių šaknis išlaiko tiktai pradinį priebalsį (priebalsius), pvz.: *at-st-u-s*, *nuo-žm-u-s*, *in-d-a-s*, *iž-d-a-s* ir kt.

Namiegas, kurį K. Būga kildina iš ide: *nomei-g^wo-s* ir lygina su skr. *agre-ga-s* „pirma einąs“⁴, savo priesaga skiriasi nuo *žmogus* ir *mandagus* lygiai taip pat, kaip *narsas* nuo *narsus*, *mišras* nuo *mišrus*, *tvaikas* nuo *tvaikus* ir pan.

Vadinasi, *žmogus* giliausioje senovėje turėjo reikšti „žeme einąs“, o *mandagus* — „lėtai einąs“ (plg. skr. *mandas* „lėtas“, *mandagatis* „lėtai einąs“).

R. Mironas

LITAUISCHES ETYMOLOGISCHES WÖRTERBUCH VON PROF. DR. ERNST FRAENKEL. LIEF. 1—10

(Indogermanische Bibliothek, II, Reihe: Wörterbücher. Carl Winter
Universitätsverlag), Heidelberg (sąsiuviniais eina nuo 1955 m.)

Lietuvių kalbą etimologiškai tyrinėjo ir tyrinėja ne tik lietuvių, bet ir latvių, rusų, vokiečių, čekų, lenkų ir kitų tautų kalbininkai, tačiau etimologinio lietuvių kalbos žodyno iki šiol vis dėlto neturėjome. Reikalui esant, tekdavo naudotis, paprastai, K. Miulenchacho — J. Endzelyno¹, R. Trautmano², H. H. Benderio³ ir kitų mokslo vyrų panašios paskirties žodynais.

Parašyti lietuvių kalbos etimologinį žodyną buvo užsibrėžęs K. Būga (1879—1924), kuris šioje savo mėgstamiausioje kalbos mokslo srityje, tiesą pasakius, ir buvo daugiausia pasidarbavęs. Be to, K. Būga jau buvo sudaręs nemažą lietuvių kalbos etimologinio žodyno medžiagos kartoteką (apie 19 000 kortelių, kurios dabar yra saugomos LTSR Mokslų akademijos Lietuvių kalbos ir literatūros institute); tačiau ankstyva mirtis nutraukė šį didžiausio mūsų etimologo pradėtą darbą.

Lietuvių kalbos etimologinį žodyną išleisti buvo ketinęs ir čekų kalbininkas J. Zubatas (1895—1931), kurio tikslai, deja, taip pat nebuvo įvykdyti.

1947 m. sudaryti lietuvių kalbos etimologinį žodyną ėmėsi žinomas lietuvių ir kitų indoeuropiečių kalbų tyrinėtojas vokiečių kalbininkas Ernes-

⁴ K. Būga. Rinktiniai raštai, II t., V., 1959, 298 psl.

¹ K. Mülenbach. Latviešu valodas vārdnīca, Rīgā, 1923 un sk.

² R. Trautmann. Baltisch-slavisches Wörterbuch, Göttingen, 1923.

³ H. H. Bender. A Lithuanian Etimological Index, Princeton, 1921.

tas Frenkelis (Ernst Fraenkel, 1881—1957). 1955 m. išėjo iš spaudos pirmasis šio žodyno sąsiuvinis (Lieferung), kuriame, be 80 puslapių paties žodyno teksto (raidės A—D, *dàkanoti*), randame įžangą (III—V psl.), bibliografiją (VII—XVIII psl.), lingvistines ir kt. santrumpas (XIX—XX psl.). Po to pasirodė ir kiti sąsiuviniai (kiekvienas po 80 puslapių): II sąs. (*dálba — gókčioti*), III sąs. (*gólé — kèptelėti*), IV sąs. (*kèpti — kustėti*), V sąs. (*kùsti — malà*), VI sąs. (*mālas — naktinyčìà*), VII sąs. (*naktis — pečkióti*), VIII sąs. (*pečénka — posnagà*), IX sąs. (*pòsninkas — répsóti*), X sąs. (*rèpš — -skena*). Šie 10 sąsiuviniių sudaro 800 žodyno teksto puslapių. Tačiau E. Frenkeliui nebeteko sulaukti viso savo žodyno pasirodymo: 1957 m. jis mirė, galutinai parengęs spaudai iš viso devynis žodyno sąsiuvinius (VIII ir IX sąsiuvinis iš spaudos išėjo jau po autoriaus mirties). X-ji E. Frenkelio žodyno sąsiuvinį išleido kalbininkai Anemari Slupski (kuri ir anksčiau yra talkininkavusi E. Frenkeliui šiame jo žodyne, žr. I sąs., V psl.), Erichas Hofmanas ir Eberhardas Tanglis, kurie, reikia manyti, ir baigs leisti E. Frenkelio žodyną.

E. Frenkelio „Lietuvių kalbos etimologinis žodynas“ yra pirmasis ir seniai lauktas tokio tipo žodynas lietuvių leksikografijoje. Jau vien iš to yra aišku, kokią didelę reikšmę lietuvių, taip pat ir kitų indoeuropiečių kalbų mokslui turi šis kapitalinis nepaprastai kruopščiai sudarytas veikalas. Kadangi E. Frenkelio žodyne yra sukaupta daug medžiagos ir iš kitų baltų kalbų, tai šis etimologinis žodynas dabar gali eiti ir visų baltų kalbų etimologiniu žodynu, juo labiau, kad baltų kalbų etimologinis žodynas, jeigu laikysimės žymiojo tarybinio etimologo R. Ačariano principų⁴, ir galėtų būti sudaromas vienos kalbos pagrindu.

E. Frenkelis savo veikalą įžangoje (III psl.) prisipažįsta, kad jo etimologinis žodynas negalys būti visiškai pilnas, kadangi dar nesą pilno plataus lietuvių kalbos žodyno. Pirmosioms etimologinio žodyno raidėms (A—F) autoriui labai pravertę pirmieji du akademinio „Lietuvių kalbos žodyno“ tomai (išleisti 1941, 1947 m.); tik šiais dviem tomiais autorius yra pasirėmęs. Be to, E. Frenkelis pasinaudojo ir kitais visais žinomais (jam prieinamais) lietuvių kalbos žodynais (įskaitant ir naujausius, pvz., „Dabartinės lietuvių kalbos žodynas“, V., 1954) bei daugybe publikacijų, kuriose liečiami lietuvių leksikos dalykai. Autorius, suprantamas daiktas, rėmėsi ir atitinkama kitų baltų bei indoeuropiečių kalbų medžiaga ir moksline literatūra. Vien mokslinių leidinių ir periodikos bibliografinis sąrašas susideda iš 389 pavadinimų (žr. VII—XVIII psl.). Tačiau reikia pasakyti, kad nepaprastai vertingi K. Būgos rankraštiniai darbai (įskaitant ir K. Būgos sudarytą lietuvių kalbos etimologinio žodyno medžiagos kartoteką) dėl objektyvių priežasčių (žodyno autorius gyveno ir dirbo toli nuo Lietuvos — Vakarų Vokietijoje) pasiliko šiam žodynui, deja, visai nežinomi.

E. Frenkelio žodyno sandaras daug kuo primena, pvz., A. Valdės⁵,

⁴ P. Ачарян. О составлении этимологического словаря славянских языков. — «Вопросы языкознания», 1952, № 4, стр. 93.

⁵ A. Walde. Lateinisches etymologisches Wörterbuch, Heidelberg, 1910.

E. Buazako⁶, M. Fasmerio⁷ etimologinius žodynus. E. Frenkelio žodyne lietuviškieji žodžiai (einą žodyno straipsnių antraštėmis) yra sudėlioti abėcėlės tvarka; žodyno straipsniuose po antraštinio žodžio eina ir kiti tos pačios šaknies lietuviškieji žodžiai (žodžių lizdai). Toliau seka atitinkamai giminiški latvių, prūsų, taip pat slavų ir kitų indoeuropiečių kalbų žodžiai (be baltų ir slavų, kitų indoeuropiečių kalbų leksinė medžiaga yra dėstoma pagal principą: „Die verwandten Ausdrücke der übrigen idg. Sprachen werden in der Regel von Osten nach Westen gebracht“. I šas., IV psl.). Etimologiniame žodyne, be savųjų (lietuvių kalbos) žodžių ir kai kurių lietuviškųjų vietovardžių (pvz., *Kaūnas*, *Klaipėda*, *Lietuvà* ir kt.), tilpo nemaža ir skolinių (iš slavų, germanų ir kitų kalbų). Tačiau tam tikros dalies skolinių — labai siaurai vartojamų (ar vartotų) tarmybių (sutinkamų, paprastai, tik lietuvių kalbinės teritorijos pakraščiuose ar kai kuriuose senovės raštuose), pvz., *černýlas* „rašalas“ (73 psl.), *da* „taip“ (79 psl.), *dachadas* „pelnas“ (79 psl.) ir t. t. buvimas E. Frenkelio žodyne vargu ar yra pateisinamas tuo atžvilgiu, kad nemaža gana plačiai pažįstamų skolinių, pvz., *apcūgos*, *apieka*, *apiekanas*, *atpuskas*, *brostvà*, *būkietas*, *kaprýzas* ir t. t. nėra įtraukti į žodyną (juo labiau, kad, pvz., pirmuosius čia suminėtus šešis skolinius randame ir akademinio „Lietuvių kalbos žodyno“ pirmajame tome, kuriuo E. Frenkelis kaip tik yra naudojėsis).

Cia pateiksiu kurias-ne-kurias pastabas (liečiančias tik I—V šas.) dėl keleto E. Frenkelio „Lietuvių kalbos etimologinio žodyno“ etimologijų.

1 §. Jeigu liet. *āčīū* iš tikrųjų yra baltarusiškos kilmės (tuo dar galima abejoti⁸, plg. ir E. Frenkelį — I šas., I psl.), tai šio žodžio tiesioginis šaltinis bus buvęs ne bltr. *aščo* „danke“ (kaip tvirtina E. Frenkelis, žr. I šas., I psl.), bet baltarusių forma *аую*⁹:

2 §. Lietuvių kalbos žodį *bandà* E. Frenkelis pateikia tik su dviem reikšmėmis: „Viehherde, Vieh“ ir „Brotlaib“ (34 psl.). Tačiau liet. *bandà* turi ir kitas, man rodos, senesnes už *bañdą* „pyrago ar ragaišio, rečiau, duonos kepalėlį“¹⁰ (o ne „Brotlaib“, t. y. „(duonos) kepalą“, kaip rašo E. Frenkelis), reikšmes, kurios bus išriedėjusios iš pamatinės žodžio *bandà* reikšmės „погатый скот, Rindvieh“ (ši reikšmė *bañdai*, rodos, teisingai K. Būgos laikoma seniausia)¹¹. Pavyzdžiui, *bandà* „turtas, dalis, nuosavybė“ — *bunda* „Nauda, Obrywka, Accesio, obventio, peculium“¹² (plg. pr.

⁶ E. Boisacq. Dictionnaire étymologique de la langue grecque, Heidelberg—Paris, 1916.

⁷ M. Vasmer. Russisches etymologisches Wörterbuch, I, II, III, Heidelberg, 1950—1955.

⁸ Plg. K. Būga. Lietuvių kalbos žodynas, I šas., K., 1924, 11—12 psl.

⁹ Ten pat, 12 psl.

¹⁰ Lietuvių kalbos žodynas (LKZ), I, 520 psl., s. v. VII reikšmė; dažnai vartojama mažybinė forma — *bandėlė*, *bandūkė*.

¹¹ K. Būga. — „Tauta ir žodis“, I kn., K., 1923, 410—411 psl.

¹² Dictionarium trium linguarum... Auctore R. P. Constantino Szyrwid..., Vilnae, p. 236a (1642 m.), p. 160a (1677 m.), p. 203a (1713 m.); žr. LKZ, I, 520 s. v. VI reikšmė.

ni enbāndan, kuris suponuoja ir prūsus turėjus **bandā* „nauda“¹³) ir, rodos, pastarosios reikšmės vediniai „samdiniui duodamas natūra priedas prie algos“¹⁴ bei „samdininko, ūkininko sūnaus ar jaunesniojo brolio pasisėti javai (linai)“¹⁵. Iš pastarosios (arba į ją panašios) žodžio *bandā* reikšmės, rodos, bus ir išsivysčiusi žodžio *bandā* (*bandėlė*) reikšmė (aukštaičiuose) „pyrago, ragaišio (rečiau duonos) kepalėlis“. Šitos reikšmės atsiradimas yra susijęs, gal būt, su emocionaliąja semantika, plg. kupiškėnų pasakymą: „Pasiūk, čia tavo *bandā*“ [sako sūnui tėvas, duodamas dovaną (paprastai, pyrago bulkutę) už sūnaus bandą (daugiausia linai), kurią kartu su savo prekėmis jis (tėvas) buvo pardavęs turguje].

3 §. Kad liet. priešdėlis *da-* [plg. lat. *da-*(-)] yra baltiškos kilmės, kaip mano E. Frenkelis (78–79 psl., ten pat literatūra), nesinori tikėti¹⁶.

4 §. Liet. *debesis*, lat. *debess* „dangus“ turi pradžios *d-*, kilusį iš **n-* (plg. sen. sl. *nebo*, gr. *νέφος* „debesis“ ir kt.). Virtimas **n-* > *d-* čia dar nėra aiškus. Tačiau, rodos, vargu ar bevertėtų kartoti senąjį neįrodomą teiginį (tiesa, E. Frenkelio pateikiamą atsargiai), kad šiuo atveju, gal būt, galėjusi būti kontaminacija su koku nors gr. *ὄνιφος* „tamsa“ tipo žodžiu (85 psl.). Be to, plg. kyliar. het. *nepiš* „dangus“: hierogl. het. *tapaš* „t. p.“, gr. *ὄνομα* „vardas“: hierogl. het. *adamai* || *azamai* „t. p.“ (šių analogiškų baltams hetitų faktų E. Frenkelis žodyne nepateikė).

5 §. Kad liet. *dvāras* teturys reikšmes „herrschaftliches Gut, Landgut. Hof eines Fürsten“ (112 psl.), yra tiesa tik dabartinės literatūrinės lietuvių kalbos atžvilgiu. Lietuvių kalbos medžiaga rodo žodį *dvāras* seniau turėjus tokias (pagrindines) reikšmes: „1. rūmai, имене, 2. kiemas (prie namo), 3. namas bei visa sodyba“¹⁷. Dėl to patikslintinas ir E. Frenkelio teiginys: „...Tačiau liet. *dvāras* dėl savo specialios reikšmės (specialia reikšme E. Frenkelis vadina jo paties pateiktas dvaro reikšmes: išretinta mano. — V. M.) greičiausia, laikytinas slaviškuoju skoliniu“ (112 psl., s. v. *dūrys*).

6 §. Be E. Frenkelio nurodomų reikšmių „Wald, Forst“ (153 psl.), liet. *giriā* senuosiuose raštuose turi dar reikšmę: „Pustynia, puszcz, solitudo, desertum“ SD 311 (*miškas* „Las, sylva“ SD 129)¹⁸. Palyginkime: apisakinedamas *giroje* Judeos (= praedicans in *deserto* Iudaeae = κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας) ChB Mat. 31; Balsas szaukiancio *giriōy* (= vox clamantis in *deserto* = φωνῆ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ) ChB Mat. 3, 3; ko iszeiote *giriōn* regietu (Quid

¹³ Plačiau žr. K. *Būga*. — „Tauta ir žodis“, I kn., 410 psl.

¹⁴ LKZ, I, 520 s. v., IV reikšmė; panašių reikšmę *bandā* turėjo jau net XV a.. žr. K. *Jablonskis*. Lietuviški žodžiai senosios Lietuvos raštinių kalboje, I d., K., 1941. 15–18, 307–308, 330, 337–341 psl. Šiuo vertingu K. *Jablonskio* darbu E. Frenkelis nėra naudojėsis.

¹⁵ LKZ, I, 519 s. v., II reikšmė.

¹⁶ B. *Мажюлис*. Происхождение приставки *da-* в балтийских языках. — «Вопросы славянского языкознания», 1958, № 3, стр. 127–133.

¹⁷ V. *Mažiulis*. Dėl žodžių *dvāras*, *kiemas*. — Vilniaus un-to Mokslo darbai, XXX. V., 1960, 205–209 psl.

¹⁸ Sutrupinimas SD ir kiti (be ChB=Biblia litewska Chylinskiego. Nowy testament, Poznań, 1958) paimta iš akademinio „Lietuvių kalbos žodyno“ paskutiniųjų tomų sutrupinimų sąrašo (žr., pvz., LKZ, V t., V–XIX psl.).

existis in *desertum* videre Mat. 11, 7 = τί ἐξήλθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι) SP I

32₁₁ = ir ko iszeiote *girion* regētų (= Cożeście wyszli na *puszczę* widzieć¹⁹ = Quid existis in *desertum* videre Mat. 11, 7 = τί ἐξήλθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι) DP 17₁₂; giwëndamas *giriói* (= mieszkając, na *puszczy*) DP 20₄₇;

Asz báltas száukenczio *giriói* (= Iam głos wołającego na *puszczy* = Ego sum vox clamantis in *deserto* Joh. 1, 23 = ἐγὼ φωνῆ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ) DP 21₂₇; ti-léio *girióy* (= miłczał na *puszczy*) DP 28₃₁; antai yí *giriói*' (= ono iest na *puszczy*) DP 67₁₈; *giriói* (= na *puszczy* = in *deserto* Luc. 15, 4 = ἐν τῇ ἐρήμῳ) DP 279; Szitái *girióie* yra (= Oto na *puszczy* iest = Ecce in *deserto* est Mat. 24, 26 = ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἰστίν) DP 372₁₇, ir t. t.²⁰ Lenk. *puszcza* turi dvi reikšmes: „1. dykumà, dzikie miejsce, pustynia, 2. *girià*, wielki las odwieczny, rozmaitemi drzewami zarosły“²¹. Lenk. *puszcza*, pastarąja reikšme būdamas panašus į liet. *girià* „didelis miškas“, galėjo būti išverstas ir liet. *girià* „dykuma“ (t. y. pirmąja lenk. *puszcza* reikšme). Tačiau, rodos, galima manyti, kad liet. *girià* „dykuma“ nėra vien aklo vertimo padaras: senovės Lietuvos geografinėmis sąlygomis (milžiniškų girių kraštas) *giriós* (plg. gūwis iszejęs izg girių DP 7₁₈ = zwierz wyszedzsy z lasow), kurių dideli plotai buvo negyvenami, ir bus buvę savotiškos „dykynės“ bei „dykumos“, plg. ir peraeies essi *gire* pustąje (MŽ 288₁₄).

6 §. E. Frenkelio (ir kitų kalbininkų) tvirtinimui, kad liet. *grikai*, *grikiai* (169 psl.) yra kilę iš lenk. *gryka* „grikiai“, sunku tikėti. Kaip parodė K. Ničo (K. Nitsch) tyrinėjimai, lenk. *gryka* sutinkamas tik šiaurės rytų lenkų tarmėse (kitos lenkų tarmės šitokio žodžio nepažįsta)²². Taigi, reikia manyti, lenk. *gryka* bus atkeliavęs, būtent, iš lietuvių tarmių, o lietuvių žodis *grikai*, *grikiai*, savo ruožtu, laikytinas skoliniu iš senosios rusų kalbos²³.

7 §. Žodžio *kõneveikti* „schimpfen, schelten, herunterreißen, durchhecheln“ žodyniniame straipsnyje (281 psl.) sakoma, kad liet. *veikti* reiškia „machen, tun, ausführen“, ir iš čia daroma išvada, kad liet. *kõneveikti* „heisst eig. „fast überwältigen“ (281 psl.). Tačiau tarmėse, pvz., apie Dusetas, Antazavę, Avilius, žodis *veikti* greta reikšmės „machen, tun, ausführen“ turi ir „beleidigen, schaden, Schaden zufügen, nachteilig sein“, nors žodžio *kõneveikti* šios tarmės, rodos, nepažįsta, plg. ānas mūm labai *veikia* (Dusetas), ponas visus *veikė* (Antazavė)²⁴.

8 §. Veliarinio *k-* (vietoj *š-*) lietuvių žodžiuose *klausyti*, *kląusti* (plg. rus. *слышать* ir pan.) aiškinimas (266 psl.), kurį pateikia E. Frenkelis²⁵,

¹⁹ Atitinkamos DP lenkiškojo originalo vietos imtos iš Postylla katolicka mniejsza. Napisana w roku 1579 przez X. Jakóba Wuyka, cz. I, II, III, IV, Wrocław, 1843.

²⁰ Be to, plg. LKŽ, III, 340 (*girià*, II reikšmė).

²¹ J. Karłowicz, A. Kryński, W. Niedźwiedzki. Słownik języka polskiego, t. V. Poznań, 1952, s. 441.

²² K. Nitsch. Wybór pism polonistycznych, t. II, Wrocław-Kraków, 1955, s. 86—94.

²³ A. Sabaliauskas. Dėl grikių pavadinimo. — LTSR Mokslų akad. Darbai, ser. A, II t., V., 1957, 211—218 psl.

²⁴ Zr. taip pat Dabartinės lietuvių kalbos žodynas, V., 1954, 925 psl.

²⁵ „Der Velar von lit. *klausyti* etc. kann, abgesehen von ev. Ferndissimilation (?), auf partieller Angleichung an die Sippe von *glūšas* (s. d.) beruhen (Verf. Balt. Spr. 14, besonders KZ 70, 132 ff.)“.

vargu ar priimtinas. Toks veliario ir sibilanto santykis aiškintinas kitokiomis priežastimis²⁶.

9 §. K. Būga yra manęs, kad liet. *kviētys*, *-čiai*, lat. *kvieši* yra paskolinti iš šiaurės germanų²⁷; tos pačios nuomonės laikosi ir E. Frenkelis (326 psl.). Tačiau esama tam tikrų faktų, leidžiančių manyti šiuos žodžius esant savais (baltiškais)²⁸.

Cia mano pateikta viena kita pastabėlė jokių būdu nemažina didžiojo kalbininko E. Frenkelio fundamentalaus lituanistikos darbo vertės. E. Frenkelio viso gyvenimo našaus darbo apvainikavimas — „Lietuvių kalbos etimologinis žodynas“ yra, be abejo, vienas iš didžiausiųjų laimėjimų indoeuropeistinėje leksikografijoje.

V. Mažiulis

LIETUVIŲ KALBOS DALYKAI NAUJESNIUOSIUOSE E. NIEMINENO LINGVISTINIUOSE DARBUOSE

Zymaus suomių kalbininko, baltų ir slavų kalbų specialisto prof. Eino Niemineno (g. 1891) vardas jau seniai pažįstamas lituanistams. Jis žinomas iš tokių dar prieškariniu laikotarpiu pasirodžiusių lingvistinių darbų, kaip „Der urindogermanische Ausgang *-āi* des Nominativ-Akkusativ Pluralis im Baltischen“ (1922), „Der Stammaslaut der ins Urfinnische entlehnten baltischen *ā*-Feminina und Herkunftsfrage“ („Finnisch-ugrische Forschungen“, XXII, 1934) ir kt., kuriuose nagrinėjamos reikšmingos baltų kalbų istorinės fonetikos bei gramatikos problemos.

Pokario metais E. Nieminenas taip pat yra paskelbęs daug įdomių studijų bei straipsnių, kuriuose beveik visuose siauriau ar plačiau operuojama ir lietuvių kalbos faktais: aiškinama kai kurių lietuviškų žodžių etimologija, jų darybos ypatybės, santykis su atitinkamais linų-ugrų kalbų žodžiais ir kt. Bet reikia pasakyti, kad tos studijos bei straipsniai, parašyti dažniausiai suomių ir vokiečių kalbomis ir išspausdinti įvairiuose užsienio lingvistiniuose žurnaluose, platesniems tarybinių lituanistų sluoksniams lengvai neprieinami. Todėl čia ir norima bent bendrais bruožais chronologine tvarka apžvelgti mūsų turimus po ranka naujesnius E. Niemineno darbus ir painformuoti skaitytoją apie juose paliestus lietuvių kalbos dalykus.

²⁶ Зг., рвз., Вяч. В. Иванов. Проблема языков centum u satem. — «Вопросы языкознания», 1958, № 4, стр. 12—23; В. Георгиев. Исследования по сравнительно-историческому языкознанию, М., 1958, стр. 28—57.

²⁷ K. Būga. Rinkiniai raštai, II t., V., 1959, 85 psl.

²⁸ A. Sabaliauskas. — Rakstu krājums, veltījums akadēmikim profesoram Dr. Jānim Endzelinam..., Rīgā, 1959, 219 lpp. un sk.; В. Мажиулис. — Материалы первой научной сессии по вопросам германского языкознания, М., 1959, стр. 114—115.